

apud Leandrum, Ab Fonte Veronam usque ratibus navigabilis non est ob rapiditatem: Trabibus autem navigatur. Nam ingentes Larices Abietesque cum Asseribus maximis, aliaque prægrandia ligna compacta Tridentinis ex Montibus eo deferunt: Verona porro usque ad Fossiones optime navigatur. Torellus in Historia Veronensi *Athesin* *Atrianum* vult esse Ptol. Quibusdam idem etiam cum *Athesi* putatur esse *Adrias*, qui apud Stephanū & alios. Tertium locum tenet *Rubicon*, *ῥοῦβικὼν* Ptolemæo aliisque Scriptoribus Græcis: *ῥοῦβίκων* Straboni: nunc *Pisatellus*. Flumen est illud, quo antiquitus post translatos ab *Æsi* Amne Terminos, Italia finiebatur, auctore Plinio, Sic Lucan. lib. 1.

*Puniceus Rubicon quum fervida canduit æstas,
Perque imas serpit valles, & Gallica certus
Limes ab Ausoniis determinat Arva Colonis.*

Quartum in locum venit *Tiberis* limes inter Etruriam & Latium. Nescio an fluminum quid eo in historiis Romanorum celebratius. Varia leguntur ejus nomina: quorum alia profani, ut sic loquat, genii, alia sacri. Priori Classis sunt *Janus*, *Albula*, *Rumon*, *Tiberis*; posterioris *Serra*. *Janum* antiquissimis temporibus appellatum fuisse, tradit Athenæus, ab *Janō*. *Albulam* fuisse dictum, patet ex Varrone, & aliis. Ab albo colore dirivant Paullus Diaconus & Servius. *Rumon* a ruminando dictus fuit, ut idem docet. Omnibus his insuperhabitis nobilissimum nomen induit hic flu. *Tiberis*, cujus varia produntur Etyma. Ab *Tibri* Aboriginum Rege trahunt quidam apud Servium ad *VI* *Æneid.*; Tuscorum Festus & Servius; ab *Tiberino Silvio*, Albanorum Principe, diducunt Livius, Ovidius, Festus Pompeius, & Eusebius. Varro *De Heberim* hunc fluvium ab nonnullis nominatum tradit ab *Dehebri*, Veientum Regulo. *Serram* in Sacris nuncupatum memorat Servius ad eundem *Æneidos* librum ab secando. Hæc de nominibus; in quorum quarto illud notandum, aliquod observatum fuisse discrimen in prolatione vocum *Tiberis*, *Tibris* & *Taberini*, *Tiberis* enim communi sermone dicebatur, *Tibris*, poetice: *Tiberinus* in sacris, notante Servio, quod tamen non ubique verum. *Tevere* vulgo. *Tiberis* autem caput in Apenninis jugis tollit, ex media propemodum ejus longitudine, finibus Aretinorum, eadem ferme parte, ubi fons Arni supra Aretium. Tenuis admodum initio est & modici rivuli instar, lapsusque aliquamdiu paullum etiam incrementi adsumit, quod præter exiguos fonticulos aquæ grandes accedant nullæ: ubi fluminibus augeri incipit, paullatim crescens, navigabilis efficitur, non procul Tipherno, sed lintribus & naviculis tantum usque Romam, procurrens non procul Tipherno, Perusia, Otriculo, Etruriâ ab Umbris Sabinisque; dirimit: dein citra Romam P. M. fere *XII* Veientes ab Crustuminiis, & Fidenatibus: item Latium ab Vaticano separat: Romam tam grandis delatus, ut transiri nisi Pontibus aut Navigio nequeat, scribente Halicarnassæo. Pergit inde ad Ostia sua, ubi in Mare Tyrrhenum evolvitur. Cursum delineant Plinius libro tertio capite quarto, & Servius ad *VI* *Æneidos*. Videndi & Florus libro primo Histor. Rom. capite quarto, & Varro lib. *IV* de L.L. De Piscibus Tiberinis Romanis peculiarem scripsit libellum Panllus Iovius. Amnes vel fluvios *XII* in Tiberim influere, docet Plin. lib. *XII* ca. *IV*. *Arnus* succedit, Livio, Plinio & aliis memoratus, *Arno* Straboni & Ptolemæo: *Arno* Vernacule. Nascitur